

Onderwerp: Notitie Toekomst Kloosterveen
Voor: Algemene Kerkenraad van PG Assen
Datum: 13 september 2017
Van: Wijkkerkenraad De Drieklank

1. Aanleiding

Als vervolg op de gemeenteavond van de Drieklank over de toekomst van de wijk Kloosterveen (3 nov. 2016) heeft de wijkkerkenraad een werkgroep gevormd bestaande uit een aantal kerkenraadsleden, een predikant en een aantal gemeenteleden. In deze notitie brengt deze werkgroep een advies uit over de toekomst van het deel Kloosterveen van wijkgemeente de Drieklank aan de wijkkerkenraad. Gemeenteleden is de gelegenheid gegeven om hun mening te geven voordat de wijkkerkenraad over de notitie spreekt en er een besluit over neemt.

2. Korte terugblik

De vierplek Kloosterveen is ontstaan als jonge gemeente in een nieuwbouwwijk. Met veel inzet van predikant en gemeenteleden is er een actieve gemeenschap ontstaan. De diensten werden door de jaren heen gehouden op verschillende plekken, de afgelopen bijna zeven jaar in de Kloosterveste (MFA). Er ontstond een sterk saamhorigheidsgevoel van jong, midden én oud. De aanvankelijke groei van de gemeente vlakke later af en de betrokkenheid lijkt zelfs dalend. Behalve de algemene dalende kerkbetrokkenheid werd er gedurende de economische crisis nauwelijks meer gebouwd in de wijk en kwamen er geen nieuwe bewoners. Reden voor de kerkenraad in 2013 om de bakens te verzetten en meer ruimte voor vernieuwing en experiment te geven. Zo ontstonden de z.g. variatievieringen, grotendeels voorbereid door leden van de gemeente, met geen of een kleinere rol voor de predikant. Ook door de week zijn er activiteiten zoals vaste koffieochtenden, ontmoetingen in de Kloosterveste etc. Het aantal kinderen en jongeren dat deelneemt aan speciale activiteiten groeit de laatste jaren weer. Spraakmakende activiteiten: World Servants, musicals, The Passion, Provider, clubkampen etc.

3. Waar staan we nu?

De Ontmoeting werd in 2014 onderdeel van de wijk De Drieklank. In de fusiedocumenten is vastgelegd dat er binnen de Drieklank ruimte moet blijven voor de eigenheid van de vierplekken. Maar de vraag doet zich nu voor: wat is de eigenheid van de Ontmoeting en waar willen we met elkaar naar toe? Er is duidelijk behoefte aan het maken van keuzes zodat er een duidelijk profiel ontstaat voor de vierplek Kloosterveen. Ook vanuit de Algemene Kerkenraad van de PGA wordt met veel belangstelling gekeken naar de ontwikkelingen in Kloosterveen.

De huidige situatie valt als volgt te kenschetsen:

- a. De Ontmoeting is naast De Bron en Slingeborgh een van de drie vierplekken van de wijkgemeente de Drieklank. Het beleid wordt vastgesteld vanuit de wijkkerkenraad.
- b. De Ontmoeting heeft een vierplek in het hart van Kloosterveen en huurt hiervoor zondags een zaal in de MFA en heeft een eigen plek ('consistorie') voor de hele week beschikbaar.
- c. De gemiddelde leeftijd van de leden van de wijk stijgt. De pioniers van destijds vormen de midden- en oudere generatie van nu.
- d. De diensten zijn sterk wisselend. Eén keer per maand (met uitzondering van de zomer) is er een variatieviering die gekenmerkt wordt door alledaags taalgebruik, laagdrempeligheid en wisselende vormen van liturgie. De andere diensten worden gekenmerkt door een meer vaste vorm van liturgie (de 'oecumenische' liturgie).
Het profiel van de diensten/vieringen is daardoor sterk uiteenlopend.
- e. De middengeneratie is in de diensten met een meer vaste vorm van liturgie steeds minder aanwezig en ook bij activiteiten door de week minder vertegenwoordigd. De jeugd, jongeren bezoeken weliswaar in toenemende mate voor hen bedoelde activiteiten, maar nemen minimaal deel aan de diensten. Als zij komen zijn zij gericht op de variatievieringen.

4. Waar willen we heen?

Alles overziend is het belangrijk dat er keuzes gemaakt worden, zodat er een duidelijk aansprekend profiel ontstaat, waardoor jonge maar mogelijk ook oudere gemeenteleden zich aangesproken voelen. De grootste zichtbaarheid van het profiel is in de viering op de zondag. Het uitgangspunt is dat door een goede start op de zondag er enthousiasme groeit voor activiteiten in de week en de wijk. Hieronder werken we dit verder uit.

a. Keuze voor vernieuwende vormen van vieren en gemeentezijn

Op de vierplek Kloosterveen hebben we de (unieke) situatie dat we, meer dan in de andere wijken, gezinnen, kinderen en jongeren weten aan te trekken. Wij willen als gemeente betrokken zijn en blijven bij de middengeneratie. Het voorstel is daarom om in Kloosterveen de profilering juist aansprekend te laten zijn voor middengeneratie en jeugd. In de hoop en verwachting dat zij zich hierdoor betrokken blijven voelen bij onze gemeente. De ervaringen die we hebben met variatievieringen zijn hierbij van belang: In de variatievieringen zien we dat er andere mensen komen, die we normaliter niet vaak zien. Mensen voelen zich thuis door het 'vlotte systeem' van muziek, tijd, snel en de gerichtheid op kinderen. Bij variatievieringen zijn er veel meer kinderen voor de nevendienst. Deze nieuwe dynamiek, daar willen we op verder bouwen.

Deze keuze heeft tot gevolg dat de focus van datgene wat op de vierplek Kloosterveen gebeurt, is gericht op gezinnen en kinderen; tegelijkertijd worden andere generaties niet uit het oog verloren. Er zijn andere generaties, die zich bij de middengeneratie en jeugd thuis voelen. Zij zullen verbonden willen blijven met de Ontmoeting.

Kenmerken van de vieringen zoals ons die voor ogen staan:

- door en voor de gemeente – inbreng en interactie (thema, inhoud) en betrokkenheid van gemeenteleden in de vieringen is structureel;
- inspirerend en opwekkend, waarbij een uur voldoende is om de vaart er in te houden;
- inzet van eigentijdse multimedia
- muziek met dynamiek; gebruik maken van professionals maar ook structureel met (jonge) gemeenteleden met gitaar, drums etc. een vaste band vormen. Daarbij zorgen voor goede verlichting en geluid.
- door een hedendaags taalgebruik worden de vieringen laagdrempelig; veel jongeren en de middengeneratie worden aangesproken door een wisselende vorm van liturgie, die in beweging is en waar ruimte is voor experiment.
- aantrekken van een professional die deze vieringen kan en wil helpen initiëren en coachen en ondersteunen bij de uitvoering

b. Geloofsgemeenschap in de wijk Kloosterveen

Onze geloofsgemeenschap is de basis van ons bestaan en van daaruit willen we onze plaats innemen in de wijk Kloosterveen. Wij weten dat wij niet in onszelf bestaansrecht hebben, maar als gemeente van Christus verbonden zijn met de mensen om ons heen. Daarom blijven wij onze plaats innemen in de wijk Kloosterveen. Door ons diaconale werk en door contacten met het sociale buurtteam weten wij dat er in Kloosterveen ouders en kinderen met noden en problemen zijn. De sociale kaart geeft aan welke problemen er zijn. Het buurtteam krijgt momenteel 650 vragen per jaar.

Vanuit onze groeiende kracht als wijkgemeente willen we binnen onze mogelijkheden graag onderzoeken wat wij verder in de wijk Kloosterveen kunnen betekenen. We willen dit doen door overleg en samenwerking met andere organisatie om zo mensen op het spoor te komen die onze aandacht nodig hebben. Daarbij is niet de intentie dat we het professionele sociale en maatschappelijke werk overnemen, maar dat we als kerk van toegevoegde waarde zijn in de wijk. Zo mogen we een helende gemeenschap zijn.

Daarnaast is ook van belang dat wij ons als kerk in de wijk (en onderdeel van de Drieklank en PG Assen) bekend maken, zodat anderen weten wat wij doen en ons weten te vinden.

5. Reacties van gemeenteleden

Met behulp van een film hebben gemeenteleden van bovenstaande voorstellen kennis kunnen nemen tijdens een dienst. Na afloop van de dienst konden zij via een reactieformulier hun mening kenbaar maken. Daarop konden zij aangeven voor de door te voeren veranderingen te zijn, er niet voor te zijn of hun mening 'blanco' te laten. Op het formulier konden ook reacties worden bijgeschreven.

Op 11 juni 2017 hebben 59 gemeenteleden na de dienst in de Ontmoeting hun mening gegeven. Op 18 juni 2017 in de Bron en de Ontmoeting respectievelijk 56 en 27 gemeenteleden. Totaal 142 gemeenteleden.

Daarvan reageerde 83% positief op de voorgestelde veranderingen. De rest reageerde met name 'blanco' en enkelen negatief. (Daarnaast werd een enkele brief ontvangen).

Een aantal gemeenteleden had reacties bijgeschreven, die met name vragen verwoordden over de breedte van de variatievieringen (niet alleen evangelicale invloeden), de diepgang van de overdenkingen en de betrokkenheid van de oudere generaties.

Zie de bijlage voor een totaaloverzicht van de peiling van de mening van gemeenteleden.

De positieve uitslag van het reactieformulier gaf de werkgroep bemoediging op de goede weg te zijn, maar ook de bijgeschreven reacties van gemeenteleden heeft de werkgroep ter harte genomen en in onderstaande paragraaf verwerkt.

6. Hoe aan te pakken?

Zoals gezegd willen we de gemeente opbouwen vanuit de vieringen op de zondag, en daarmee ook onze opdracht in de wijk. Dit doet een groot beroep op de inzet van jong én oud. Dan ontstaat er een duidelijk profiel van een gemeenschap die op basis van de zondagse ontmoeting allerlei activiteiten door de week op touw zet. Door met elkaar actief te vieren, ontstaat de onderlinge binding. Je maakt elkaar enthousiast!

In goed overleg, samenwerking en afstemming met anderen willen we actie ondernemen en iets beginnen. De verdere ontwikkeling van onze vierplek zal bepalen wat we nodig hebben in een gebouw en waar we een plaats in de wijk nodig hebben. Nieuw elan moet maken dat we actief hiermee aan de slag gaan in plaats van passief afwachten.

Uitgangspunt: Het samen voorbereiden en gestalte geven aan de diensten door gemeenteleden en voorganger is bij uitstek het kenmerk van de vierplek Kloosterveen.

Concrete uitwerking is als volgt mogelijk:

- a. Een grotere en breder samengestelde groep gemeenteleden samenstellen, ook met deelname van jongeren, middengeneratie en 65+ , om de diensten voor te bereiden. Zij vormen de 'vaste' kern.
- b. Per dienst bereidt een deel van deze groep, dus wisselend van samenstelling de dienst voor. Zij vragen daarbij andere gemeenteleden om aan een bepaalde dienst mee te werken. Zo wordt op den duur een brede groep van gemeenteleden betrokken bij de voorbereiding.
- c. De intensieve voorbereiding van vieringen, zoals nu de variatieviering, zal maandelijks uitgevoerd kunnen worden met coaching en begeleiding van een professionele kracht. Om het kenmerk van het samen gestalte geven aan de diensten zoveel mogelijk naar voren te laten komen zal gekeken worden naar regelmatige 'low profile' inzet van gemeenteleden in de overige vieringen.
- d. Er wordt een jaarrooster gemaakt met verschillende inhouden en vormen van vieren, zodat er variatie in de vieringen is. Variatie kan verschillende liturgische vormen aannemen en orden van dienst inhouden. Het streven zal zijn om daarin recht te doen aan de pluriformiteit van geloofsbeleving en geloofsinhoud in onze wijkgemeente.
- e. Het preekrooster wordt hierop afgestemd wat betreft de voorgangers. Hiervoor is goed overleg tussen wijkkerkenraad en preekvoorziening nodig.
- f. Waar het de dienst of viering ten goede komt wordt een vrije keuze gemaakt voor een Bijbelgedeelte en wordt het leesrooster los gelaten.
- g. Een professionele kracht wordt aangetrokken, die
 - helpt bij het initiëren van de diensten
 - gemeenteleden coacht en ondersteunt bij de uitvoering
 - de muzikale begeleiding en vorming van een band helpt ontwikkelen en vorm geven
 - de gemeente ondersteunt om onze opdracht in de wijk scherp te houden
 - begeleiding van overleg, samenwerking en afstemming met anderen oppakt om samen actie te ondernemen
 - de gemeente helpt met evalueren en zo begeleidt in de verdere ontwikkeling van de vierplek Kloosterveen

h. Kwaliteiten die aansluitend hierop van een professionele kracht worden gevraagd zijn:

- Kennis van en ervaring met de leefwereld van jongeren en middengeneraties, waarbij zijn of haar leeftijd een belangrijke factor kan zijn.
- Kennis van en ervaring met verschillende vormen van vieren. Deze theologisch weet te onderscheiden, maar ook te verbinden.
- De Bijbelse- en geloofstraditie weet te verbinden met de wereld van vandaag.
- Een inspirator, aanjager en stuwende kracht, die mensen weet te stimuleren.
- Gemakkelijk contacten legt om gemeenteleden te activeren, maar ook om anderen in de wijk te benaderen om samen te werken.
- Zich kan vinden in de visie van de wijkgemeente, maar ook zelf een visie heeft, die ontwikkelt, en de gemeente blijft uitdagen om haar visie te blijven ontwikkelen.

7. Verbinding met wijkgemeente De Drieklank en PG Assen

De voorstellen in deze notitie sluiten nauw aan op het beleid van wijkgemeente de Drieklank en de visie van de PG Assen. In het beleidsdocument 'Kerk in de samenleving' van De Drieklank staat:

"Het model 'Kerk in de samenleving' bevat twee pijlers die ook terug te vinden zijn in de visie van de Protestantse Gemeente Assen, namelijk Inspiratie door het geloof en een naar buiten gerichte blik. Het model past bij de positie van de kerk in de maatschappelijke trend van individualisering en de toenemende organisatie van zorg op lokaal niveau. De kerk is daarin naar buiten gericht en maatschappelijke partner in diverse vormen van zorg, met hart voor wie geen helper heeft in de stad en de wereld. De kenmerken voor 'Kerk in de samenleving' zijn:

1. *Laagdrempelig (ontmoeten, ook op andere plekken)*
2. *Knooppunt voor levensvragen (in de wijken)*
3. *Sociaal zorgnetwerk (met gemeente Assen, welzijn- en zorginstellingen)*
4. *Belangrijke signalerende rol (diaconale netwerken)*
5. *Naar buiten gericht (mensen en partners in de wijk) "*

Ook sluit deze notitie aan bij wat beschreven staat over vierplekken en vieringen en muziek.

De voorstellen voor Toekomst Kloosterveen kunnen zo hun plaats krijgen binnen de PG Assen. Het past precies in een lijn waarin de diverse wijken binnen de PG Assen ruimte krijgen om zich te profileren. De profilering is Kloosterveen zou een pilot kunnen zijn om ook in andere wijken op zoek te gaan naar wat wezenlijke kenmerken zijn van de plaatselijke geloofsgemeenschap en wat er in de wijk gebeurt. Om bij de Drieklank te blijven: ook de Bron is een actieve vierplek, met een eigen profiel!

We realiseren ons ook goed dat je een duidelijk profiel niet even in een paar maanden klaar hebt. Draagvlak, enthousiasme en actieve deelname vanuit de gemeente is hiervoor onontbeerlijk. Maar als dat er is kunnen we samen bergen verzetten!

8. Vervolg van de notitie

Deze notitie wordt aangeboden aan de wijkkerkenraad van de Drieklank door de werkgroep op 13 september 2017. (Ter voorbereiding voor het moderamenoverleg op 5 september wordt de notitie vóór 1 september aan het moderamen gezonden).

De notitie wordt besproken in de werkkerkenraad van de Drieklank en eventueel bijgesteld en/of aangepast. Daarna stelt de wijkkerkenraad de notitie vast. Vervolgens wordt de notitie aangeboden aan de Algemene Kerkenraad om instemming en samenwerking te vragen. Daarna zal het van belang zijn om gemeenteleden bij het vervolg te betrekken.

Werkgroep Toekomst Kloosterveen

Gienke Christoffers, Henny Janssens, Albert Knol, Gijs Westenberg, ds. Harry Harmsen, Jenneke Span.

Bijlage Peiling mening gemeenteleden

Bijeenkomst	Voor de speerpunten	Tegen de speerpunten	Beide opties gekozen	Geen optie gekozen	Brief	Totaal aantal reacties
11 juni '17 De Ontmoeting Variatieviering	54 x	1x	1x	3x	-	59 x
18 juni De Ontmoeting Avondmaalsviering en Vaderdag	16 x	6 x	2 x	2 x	1 x	28x
18 juni '17 De Bron	48x	1x	-	7x	-	56x

Bij een aantal briefjes is een opmerking of reactie toegevoegd:

Bij ja opmerkingen: inhoud belangrijker dan vorm; iedere nieuwigheid wordt ook weer gewoonte/met name vernieuwing in professional en begeleiding muziek lijkt mij zeer gewenst/ ja met voorwaarde vierplek/ ja maar breng meer variatie in de vieringen dus niet alleen evangelisch/ niet te veel veranderingen/ mooie dienst overigens, is lef voor nodig compliment/ er moet iets gebeuren, heel erg graag/ maar kerk zijn is meer dan de zondagse viering / deze dienst vanmorgen geeft hele gemengde gevoelens- een ouder iemand/mits-maar op enkele punten aanmerkingen/ ga voor al door!, diensten mogen wel afwisselend zijn, je zou nog een alternatief moeten geven, dit is lastig kiezen zo. (ik vind dit te kort door de bocht. Je kunt ook voor zijn maar niet met alle voorstellen instemmen.), de kerk moet er voor iedereen zijn, hoe?, vlottere diensten gospels ook in de Bron!, jeugd jeugd!, maar we moeten wel reëel blijven i.v.m. kosten e.d. + afname kerkbezoek, niet met alles, overigens voor de Ontmoeting en de Bron meer roulatie predikanten, respect voor al het werk dat jullie doen, andere predikant meer Opwekking, opm. inspiratie niet ook in de Bijbel?

Bij de nee opmerkingen: ik vind het goed zo / ik ben nu heel tevreden je word hier met elkaar een gemeente goed gevoel/ preek waar ik wat aan heb en over na kan denken/een bandje af en toe en een zangkoortje ik vind dat we allemaal bij elkaar horen een kerkdienst voor elke leeftijd/ ik geniet van wat ik hier (in de Bron) heb.

Blanco: t.a.v. muziek: meer liederen die mensen kennen, een bijeenkomst lijkt mij beter dan dit briefje, liever overleg in een gemeentebijeenkomst, wel veranderen, veranderen zal moeten maar hoe? Veel sterkte, dit gaat me even te snel, heb nog geen mening, laten we verder gaan in de Bron met jong en oud, laten we maar in de Bron blijven, word a.u.b. geen lichtpunt, daar is weinig verbondenheid, een preek die me raakt van een dominee met passie, voor mij heeft het geen zin als de wil er niet is helpt vernieuwingen niet

Beide opties gekozen: - ja voor een deel / nee voor een deel ik houd niet van harde muziek met bijvoorbeeld gitaar en drums en vind eigen inbreng gemeenteleden niet zo belangrijk, wel een vaste liturgie, -ja, met het oog op de toekomst - nee, voor mezelf (80+),- Ja- nee continue interactie met een microfoon tussen de kerkgangers hoeft van mij ook niet.